vidutinio dydžio dubens formos duobėse. Degintinių kaulų tik pėdsakai arba jų visai nėra. Įkapių nedaug, kartais išlikę tik smulkių sulaužytų bei ugnyje apsilydžiusių dirbinių fragmentų. Duobių sampile yra daug degėsių. Kapai artimi antrosios ir trečiosios grupės kapams. Jų chronologija nėra aiški.

Kapinynas skiriamas Nemuno žemupio skalvių etnokultūrinei grupei. Jis datuojamas nuo V a. iki XII a. 1998 m. tirtieji degintiniai kapai datuojami VIII–XI a.

Valdemaras ŠIMĖNAS

Investigations of Kreivėnai cemetery in 1998

In 1998 by the VU the area of 28 m² in the eastern part of Kreivėnai cemetery (Šilutė district) was explored. Forty nine cremations were uncovered. Some burials contained ritual horse offerings. The burials date to the 8th-9th century and are ascribed to Scalvian tribe.

Valdemaras ŠIMĖNAS

PALUMPIŲ KAPINYNO TYRINĖJIMAI 1999 M.

VU 1999 m. pradėjo Palumpių (AV 1408) kapinyno žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus (vadovas V. Šimėnas).

Kapinynas yra Šilutės r., Vilkyškių sen., dešiniajame Lumpės krante, 1 km į PR nuo Palumpių dvaro ir 0,6 km į PR nuo Palumpių kaimo kapinių, „Lapkalnio" kalvoje. XX a. pradžioje, dirbant žemės ūkio darbus, buvo aptikta žmonių kaulų bei II–IV a. dirbinių: trimitinė antkaklė, smeigtukų, akinė segė ir kt. Kai kurie radiniai 1901 m. buvo perduoti į „Prūsijos" muziejų Karaliaučiuje, kur saugoti iki 1945 m. Radinius to meto spaudoje aprašė A. Bezzenbergeris. Jo straipsnyje kapinyno vieta tiksliau nenurodyta.

Kapinynas, remiantis A. Bezzenbergerio straipsniu, surastas 1984 m., MMT archeologinės žvalgomosios ekspedicijos metu (vadovai B. Dakanis ir R. Olišauskas). Kapinyno teritorija bei vieta nebuvo aiški ir nustatyta tik pagal literatūroje nurodytą „Lapkalnio" pavadinimą. Ekspedicijos metu jokių aiškesnių archeologinio paminklo požymių nerasta, todėl liko neaišku, ar tikrai tiksliai nustatyta kapinyno vieta. Dėl to jis buvo įrašytas į vietinių,

o ne į respublikinės reikšmės kultūros paminklų sąrašą. Jam suteiktas Palumpių (Jogaudų) vardas. Kapinyno teritorija nustatyta labai maža (tik 0,1 ha). Šiuo metu, sudarant Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, paminklas į jį nebuvo įtrauktas, bet įrašytas į Aiškintinų vertybių sąrašą.

Siekiant nustatyti paminklo pobūdį, jo ribas ir būklę, 1999 m. KVAD užsakymu vykdyti žvalgomieji tyrinėjimai. Saugomos teritorijos viduryje iškastos 2 viena nuo kitos per 20 m nutolusios, V–R kryptimi orientuotos 2×10 m dydžio perkasos (iš viso 40 m² plotas). Jose kapų ar archeologinių radinių nerasta. Visa kapinyno teritorija buvo patikrinta metalo ieškikliu. Tačiau ir tada jokių atsitiktinių archeologinių radinių, išskyrus karo metų Lumpės upės terasos pakraščiais iškastuose apkasuose rastus sprogmenis, nerasta.

Kapinyno aplinkoje, 40 m į ŠV nuo jo, yra nežymi pakilumėlė. Nutarta ją patikrinti. Kadangi kalvelė ir laukas į ŠV nuo kapinyno teritorijos buvo užsėtas, teritorija buvo patikrinta metalo ieškikliu. Žemės paviršiuje rasta keletas metalinių radinių. Tai 2 įmoviniai kirviai, ietigalio, skydo umbo (?), žąslų ar diržo sagties fragmentai, žalvarinės akinės segės liemenėlis. Arime pastebėtos kelios tamsesnės žemės su degėsiais dėmės. ŠR kalvelės papėdėje, netoli griovos krašto, pastebėti suardyto kapo duobės kontūrai. Nekyla abejonės, kad tikrai surastas archeologinėje literatūroje minimas Palumpių kapinynas. Jo teritoriją riboja pati gamta. V, P ir R yra statūs Lumpės pakrantės terasos kraštai ir griovos, Š drėgna įduba. Detalesni ateities tyrinėjimai parodys, ar yra kapų šiuo metu saugomoje teritorijoje. Taigi kapinynas yra keturis kartus didesnis negu dabar saugoma teritorija ir apima visą kalvelę, maždaug 80×100 m dydžio plotą.

Valdemaras ŠIMĖNAS

Investigations of Palumpiai cemetery in 1999

The area of 40 m² was investigated in Palumpiai cemetery (Šilutė district) in 1999 by the VU. No burials were discovered. Chance finds and fire marks were found 40 m north-west of the cemetery.

Valdemaras ŠIMĖNAS

VIDGIRIŲ KAPINYNO TYRINĖJIMAI 1998 M.

1998 m. *VU tęsė 1986–1989, 1994, 1996 ir 1997 m. pradėtus Vidgirių* (AR 1658) (Šilutės r., Pagėgių sen.) kapinyno tyrinėjimus (žr. *ATL 1986 ir 1987 metais*, V., 1988, p. 94–98; *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 99–105; *ATL 1994 ir 1995 metais*, V., 1996, p. 124–127; *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 217–219).

Kadangi 1996 m., tiriant perkasas Nr. 23 ir Nr. 24, buvo rasta kapų jau už saugomos kapinyno teritorijos ribų, liko neaišku, kiek kapinynas tęsiasi Š kryptimi. Tyrinėjimus finansavo KVAD. Pagal programą buvo numatyta nustatyti Š ir R kapinyno ribas.

1998 m. iškastos 5×10 m dydžio 2 perkasos ir 2×10 m 10 perkasų (iš viso 300 m^2 plotas). Tyrinėjimų pradžioje ištirtos 5×10 m dydžio 2 perkasos į Š nuo 1996 m. tirtųjų perkasų Nr. 23 ir Nr. 24. Jos numeruotos Nr. 23A ir 24A. Neradus šiose perkasose kapų, buvo tiriama perkasa Nr. 27. Ji buvo už 30 m į R nuo 1996 m. tirtos perkasos Nr. 22. Ji kasta taip pat jau už saugomos kapinyno ribos. Neradus ten kapų, iškastos dar 2 perkasos į P nuo perkasos Nr. 27. Jos jau buvo kapinyno teritorijoje, bet kapų nerasta. Tada dar už 30 m į R nuo perkasos Nr. 29 buvo iškasta dar viena perkasų eilė, kurią sudarė 3 perkasos, orientuotos Š–P kryptimi. Bet ir čia kapų neaptikta. Tuomet dar už 30 m į R nuo perkasos Nr. 31 iškasta perkasa Nr. 32, bet ir joje nieko nerasta. Nustačius, kad saugomoje kapinyno teritorijos Š dalyje kapų nėra, buvo nuspręsta trimis perkasomis sujungti perkasos Nr. 27 P galą su perkasos Nr. 22 P galu. Kadangi 1996 m., tiriant perkasą Nr. 22, buvo rasta kapų, tikėtasi surasti kapų ribą R kryptimi nuo perkasos Nr. 22. Bet ir čia kapų neaptikta. Rastas vienintelis puodo šukių lizdas ir keli atsitiktiniai archeologiniai radiniai: ietigalis ir diržo sagtis. Taigi tyrinėjimai leido nustatyti, kad kapinyno teritorija yra gerokai mažesnė negu buvo manyta. Atrodo, kad didesnė kapinyno dalis jau yra ištirta. Toliau vykdant mokslinius šio kapinyno tyrinėjimus, reikėtų pasiekti ŠR kaimo kapinių kampą ir tyrinėti kaimo kapinių pakraščius. Ateityje kapinynui nauji suardymai negresia. Š kapinyno riba jau yra aiški (kitos buvo nustatytos ankstesniais metais). Kapinynas įrašytas į LR nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą (A 486).